Adı Soyadı:	Sınıfı:	No:	Puan:

2026–2027 Eğitim–Öğretim Yılı · 5. Sınıf Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

Yazılı Pusulası tarafından MEB 2026-2027 Bilişim Teknolojileri ve Yazılım öğretim programı ve öğretmen kılavuz kitabının 1. teması esas alınarak yapay zekâ ile hazırlanmıştır; **MEB sorusu değildir.** Konu dağılımı: MEB 2026-2027 Bilişim Teknolojileri ve Yazılım 5. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, 1. tema (BTY.5.1.1-5.1.6). Toplam 100 puan.

🔎 **Bu deneme nasıl hazırlandı? MEB'in 2026-2027 öğretmen kılavuz kitabındaki 1. tema (14 ders saati) ve öğrenme çıktıları incelendi; sorular bu çıktılara göre yazıldı.**

Konu	MEB kılavuz kitabında ayrılan süre	Bu denemede (soru no)
Bilişim teknolojilerinin sınıflandırılması	2	—
Etkileri ve dijital sağlık	2	S1
Dijital vatandaşlık uygulamaları	2	S6
Yapay zekâda temel kavramlar	4	S5
Bilgisayar sistemleri	2	S3 · S4
Dosya ve klasör yönetimi	2	S2

Dikkat: 1. temanın en uzun konusu **yapay zekâ** (4 ders saati). Uzantıyı görünce dosya türünü tanı: **.docx** belge, **.jpg** resim, **.mp3** ses, **.mp4** video!

1 Bilişim teknolojileri dersinde öğretmeni, Ayaz'dan evde kullanılan teknolojileri incelemesini istedi. Ayaz; babaannesiyle konuştuğu **görüntülü görüşme uygulamasını**, ödev araştırdığı **tableti** ve kardeşinin oynadığı **çevrim içi oyunu** not etti. (15 puan)

a) Aşağıdaki tabloya her teknoloji için **bir olumlu** ve **bir olumsuz** yön yazınız. (12 puan)

Teknoloji	Olumlu yönü	Olumsuz yönü
Görüntülü görüşme	.....	.....
Tablet	.....	.....
Çevrim içi oyun	.....	.....

b) Ayaz akşamları tableti karanlık odada, ekrana çok yakından bakarak saatlerce kullanıyor. Göz sağlığını korumak için Ayaz'a **bir öneri** yazınız. (3 puan)

.....

2 Selin, bilim şenliği projesi için topladığı dosyaları bilgisayarında tek bir klasöre karışık hâlde kaydetti. Aradığı dosyayı bulmakta zorlanınca dosyaları türlerine göre dört klasöre ayırmaya karar verdi. **(20 puan)**

gunes_sistemi.pptx **deney_raporu.docx** **olcum_tablosu.xlsx**
poster_kapak.png **roket_atisi.mp4** **ari_sesi.wav** **proje_sarkisi.mp3**
laboratuvar.jpg **kaynak_kitap.pdf** **eski_deney.avi**

a) Her dosyanın adını uygun klasörün altına yazınız. (15 puan)

📄 Belgeler	🖼️ Resimler	🎵 Sesler	🎬 Videolar
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....			
.....			

b) Selin, dört klasörü öğretmenine e-posta ile **tek dosya** hâlinde ve **daha az yer kaplayacak** şekilde göndermek istiyor. Hangi işlemi yapmalıdır? Bu işlemden sonra oluşan dosyanın uzantısına bir örnek yazınız. (5 puan)

.....

3 Emir, kelime işlemci programında ödevini yazarken bilgisayar birden dondu: ekrandaki yazı değişmiyor, tıklamalar işe yaramıyor. Sıra arkadaşı hemen fişi çekmesini söyledi. Emir ise önce en basit çözümleri denemeye karar verdi. **(15 puan)**

K) Sorun yine çözülmezse durumu öğretmenine bildirmek.
L) Birkaç saniye bekleyip bilgisayarın işini bitirmesine fırsat vermek.
M) Hiçbir şey değişmezse bilgisayarı yeniden başlatmak.
N) **Ctrl + Alt + Delete** tuşlarıyla Görev Yöneticisi'ni açıp yanıt vermeyen programı kapatmak.

a) Adımları en basitten başlayarak doğru sıraya koyunuz. (8 puan)

1. ..... → 2. ..... → 3. ..... → 4. .....

b) Bilgisayarın fişini hemen çekmek neden doğru değildir? Bir gerekçe yazınız. (3 puan)

.....

c) Emir, bilgisayar donsa bile ödevini kaybetmemek için yazarken ne yapmalıydı? (4 puan)

.....

4 Okul kütüphanesine yeni bilgisayarlar geldi. **(16 puan)**

Kütüphane görevlisi, bilgisayarla birlikte gelen ögeleri listeye kaydetmek için öğrencilerden yardım istedi.

a) Her öge için **Donanım** mı, **Yazılım** mı olduğunu yazınız. (8 puan)

b) Donanım olan ögelerin **giriş birimi** mi, **çıkış birimi** mi olduğunu yazınız. (6 puan)

Öge	a) Donanım / Yazılım	b) Giriş / Çıkış birimi
Klavye	.....	.....
Hoparlör	.....	.....
İşletim sistemi	.....	.....
Mikrofon	.....	.....
Yazıcı	.....	.....
Sunum programı	.....	.....
Fare	.....	.....
Monitör (ekran)	.....	.....

c) Sınıftaki etkileşimli tahtanın dokunmatik ekranı hem giriş hem çıkış birimi olarak kabul edilir. Nedenini açıklayınız. (2 puan)

.....

5 Nehir, yapay zekâ tarihiyle ilgili bir zaman çizelgesi hazırlıyor. Bir yapay zekâ sohbet botuna "Yapay zekâ terimini ilk kim, hangi yılda kullandı?" diye sordu ve şu cevabı aldı: **(14 puan)**

> 🤖 "Yapay zekâ" terimini ilk kez **1997** yılında **Alan Turing** kullanmıştır.

> **Nehir'in ders notları:** 1950: Alan Turing, "Makineler düşünebilir mi?" sorusunu sordu. · 1956: John McCarthy "yapay zekâ" terimini ortaya attı. · 1959: Cahit Arf, "Makine düşünebilir mi ve nasıl düşünebilir?" konusunu ele aldı. · 1997: Bir bilgisayar satrançta dünya şampiyonunu yendi.

a) Botun cevabındaki **iki hatayı** bulup doğrularını yazınız. (4 puan)

.....

b) Yapay zekâdan aldığımız bir bilgiyi kontrol etmek için başvurabileceğimiz **iki güvenilir kaynak** yazınız. (4 puan)

.....

c) Yapay zekâ örneği olanların yanına ✔, olmayanların yanına ✘ koyunuz. (6 puan)

Sesli asistan ( ) | Hesap makinesi ( ) | Yüz tanıma sistemi ( )
Bisiklet ( ) | Robot süpürge ( ) | Duvar saati ( )

6 Eymen'in ailesi bu hafta birçok işini internet üzerinden, dijital vatandaşlık uygulamalarıyla yaptı. **(20 puan)**

a) Durumları kullanılan platformla eşleştiriniz; harfleri boşluklara yazınız. (10 puan)

A) e-Devlet B) e-Okul C) EBA D) MEBİ E) e-Nabız

Durum	Harf
1. Annesi, Eymen'in notlarını ve devamsızlık bilgisini kontrol etti.	.....
2. Babası, yerleşim yeri (ikametgâh) belgesini internetten aldı.	.....
3. Ablası, LGS'ye hazırlanmak için MEB'in platformunda soru çözüp deneme sınavına girdi.	.....
4. Dedesi, hastanede verdiği kan tahlilinin sonuçlarına baktı.	.....
5. Eymen, öğretmeninin sınıfına gönderdiği ders içeriğini inceledi.	.....

b) Eymen oyun platformunda profil oluşturuyor. Aşağıdaki bilgilerden **herkese açık paylaşılmaması gereken üç bilgiyi** daire içine alınız. (6 puan)

Takma ad: MaviRoket | Ev adresi: Papatya Sok. No: 7 | Avatar resmi | Telefon: 05xx xxx xx xx | En sevdiği kitap | Okulu ve şubesi: 5/C

c) Dijital ayak izi nedir? Kendi cümlelerinizle açıklayıp bir örnek veriniz. (4 puan)

.....

Cevap Anahtarı ve Kısa Çözümler

5. Sınıf Bilişim Teknolojileri ve Yazılım · 1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

1 a) Örnek: **Görüntülü görüşme** + uzaktaki yakınlarla yüz yüze gibi konuşma / – internet ve ekran süresi gerektirir, gizlilik riski · **Tablet** + bilgiye hızlı erişim / – aşırı ekran süresi, göz yorgunluğu, duruş bozukluğu · **Çevrim içi oyun** + eğlence, problem çözme / – oyun bağımlılığı, tanımadığı kişilerle iletişim riski · b) Örnek: **ortamı aydınlatmak**, ekranla arasında yeterli mesafe bırakmak, **30 dakikada bir mola** vermek. (15 puan)

Her bilişim teknolojisinin hem kolaylık sağlayan (hızlı iletişim, bilgiye erişim, eğlence) hem de bilinçsiz kullanıldığında zarar veren (dijital bağımlılık, aşırı ekran süresi, gizlilik sorunları) yönleri vardır; her hücreye mantıklı bir örnek yazmak yeterlidir (her hücre 2 puan). Göz sağlığı için ekranı aydınlık ortamda ve uygun mesafeden kullanmak, sık sık mola vermek ve göz egzersizi yapmak önerilir.

2 a) **Belgeler:** gunes_sistemi.pptx, deney_raporu.docx, olcum_tablosu.xlsx, kaynak_kitap.pdf · **Resimler:** poster_kapak.png, laboratuvar.jpg · **Sesler:** ari_sesi.wav, proje_sarkisi.mp3 · **Videolar:** roket_atisi.mp4, eski_deney.avi · b) Dosyaları/klasörü **sıkıştırmalıdır**; uzantı örneği **.zip** (veya .rar). (20 puan)

Dosyanın türünü adındaki noktadan sonra gelen uzantı gösterir: .pptx sunum, .docx metin belgesi, .xlsx hesap tablosu, .pdf belge; .png ve .jpg resim; .wav ve .mp3 ses; .mp4 ve .avi video dosyasıdır (her doğru dosya 1,5 puan). Sıkıştırma, dosyaların içeriğini değiştirmeden daha az yer kaplamasını ve tek dosya hâlinde kolayca gönderilmesini sağlar (işlem 3, uzantı 2 puan).

3 a) **L → N → M → K** b) **Kaydedilmemiş çalışma kaybolur**; dosyalar ve bilgisayar zarar görebilir. c) Çalışmasını **sık sık kaydetmeli** (Ctrl + S) ve **yedeğini almalıydı** (USB bellek, bulut). (15 puan)

Sorun gidermede en basit ve zararsız adımdan başlanır: önce beklenir (L), sonra yalnızca yanıt vermeyen program kapatılır (N), olmazsa bilgisayar yeniden başlatılır (M), sorun sürerse bir yetişkinden yardım istenir (K). Her doğru sıra 2 puan. Fişi aniden çekmek kaydedilmemiş bilgileri yok eder; düzenli kaydetmek ve yedek almak ise çalışmanın kaybolmasını önler.

4 a-b) Klavye: **donanım, giriş** · Hoparlör: **donanım, çıkış** · İşletim sistemi: **yazılım** · Mikrofon: **donanım, giriş** · Yazıcı: **donanım, çıkış** · Sunum programı: **yazılım** · Fare: **donanım, giriş** · Monitör: **donanım, çıkış** · c) Ekrana **dokunarak komut/veri gireriz** (giriş) ve ekran **görüntüyü bize gösterir** (çıkış). (16 puan)

Donanım bilgisayarın elle tutulabilen fiziksel parçalarıdır; yazılım ise donanımı çalıştıran programlardır (işletim sistemi, sunum programı). Giriş birimleri bilgisayara veri gönderir (klavye, fare, mikrofon), çıkış birimleri işlenen bilgiyi bize sunar (monitör, hoparlör, yazıcı). Dokunmatik ekran iki görevi birlikte yapar.

5 a) Terimi Alan Turing değil **John McCarthy** kullandı; yıl 1997 değil **1956**. b) Örnek: **ders kitabı / öğretmen**, **EBA**, ansiklopedi, resmî kurum ve üniversite siteleri (.gov.tr, .edu.tr). c) ✔ **sesli asistan, yüz tanıma sistemi, robot süpürge** · ✘ hesap makinesi, bisiklet, duvar saati (14 puan)

Bot iki bilgiyi karıştırmış: Turing 1950'de "Makineler düşünebilir mi?" sorusunu sordu; "yapay zekâ" terimini 1956'da John McCarthy ortaya attı; 1997 ise bilgisayarın satranç şampiyonunu yendiği yıldır. Yapay zekâ da hata yapabilir, bu yüzden bilgiyi güvenilir kaynaklardan kontrol ederiz. Sesli asistan, yüz tanıma ve robot süpürge çevreden veri alıp ona göre karar veren yapay zekâ uygulamalarıdır; hesap makinesi yalnızca verilen işlemi yapar.

6 a) 1-**B** 2-**A** 3-**D** 4-**E** 5-**C** b) **Ev adresi, telefon numarası, okulu ve şubesi** c) İnternette yaptığımız paylaşım, yorum, beğeni, arama gibi her işlemin **geride bıraktığı ve uzun süre kalabilen izler**. Örnek: sosyal medyaya fotoğraf yüklemek. **(20 puan)**

e-Okul not ve devamsızlık bilgilerini, e-Devlet kamu hizmetlerini (yerleşim yeri belgesi gibi), EBA öğretmenin paylaştığı ders içeriklerini, MEBİ sınavlara hazırlık için soru ve denemeleri, e-Nabız ise sağlık bilgilerini (tahlil sonuçları) sunar; her eşleştirme 2 puan. Adres, telefon ve okul bilgisi kişiyi gerçek hayatta bulunabilir kılar, bu yüzden paylaşılmaz (her biri 2 puan). İnternete bir kez konan bilgi silinse bile kopyaları kalabilir; dijital ayak izimizi düşünerek paylaşım yapmalıyız.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

5. Sınıf Bilişim · 2026-2027 · 1. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net